

om de almindelige betingelser i lovforslagets § 9 ikke var opfyldte.

Søfartsstyrelsens Opklaringsenhed foretager undersøgelser af ulykker til søs. Undersøgelserne har til formål at klarlægge de årsager og det begivenhedsforløb, der har ført frem til ulykken, med henblik på, at der af Søfartsstyrelsen eller andre kan træffes foranstaltninger for at reducere risikoen for gentagelser. Undersøgelserne sigter ikke imod at tage stilling til de strafferetlige aspekter. Opklaringsenhedens søulykkesrapporter er offentligt tilgængelige, og i praksis indgår resultaterne af enhedens undersøgelser i politiets sagsbehandling, såfremt der efterfølgende rejses straffesag.

Søfartsstyrelsen foretager en række syn på skibe, herunder hovedsyn på skibe, før de sættes i drift samt periodiske syn og kontrolsyn på skibe i drift. Søfartsstyrelsen indgiver i en række tilfælde politianmeldelser, når man ved kontrolsyn på skibe har konstateret alvorlige fejl og mangler.

Det er ved justitsministerens ændringsforslag til forslaget om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter og ved en række besvarelser af folketingsspørgsmål blevet præciseret, at retssikkerhedsloven ikke er til hinder for, at en forvaltningsmyndighed med henblik på varetagelse af sine tilsynsopgaver gennemfører kontrolbesøg mv. også i tilfælde, hvor der foreligger rimelig grund til mistanke om en strafbar overtrædelse af lovgivningen. Dette gælder, selvom man er opmærksom på, at undersøgelsesresultaterne vil skulle indgå i efterfølgende straffesager.

Det er derfor i samråd med Justitsministeriet vurderet, at § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter ikke medfører nogen begrænsning i Søfartsstyrelsens hidtidige synsvirksomhed eller i Opklaringsenhedens hidtidige opgavevaretagelse. Søfartsstyrelsen kan således i alle tilfælde gennemføre kontrolbesøg og andre undersøgelser på skibe, som er naturlige og saglige led i styrelsens varetagelse af kontrol og tilsynsopgaver, der ikke vedrører fastsættelse af straf. Dette gælder, uanset om der er mistanke om strafbare overtrædelser, og uanset at styrelsen samtidig er klar over, at de oplysninger, der tilvejebringes under kontrolbesøget, også vil skulle indgå i en eventuel efterfølgende straffesag. I lyset heraf er der ikke fundet anledning til at medtage bestemmelser i nærværende lovforslag, som fraviger § 9 i retssikkerhedsloven.

Såfremt der foreligger en konkret mistanke om begåede strafbare lovovertrædelser, følger det af lovens

§ 10 om "selvinkrimineringsprincippet", at bestemmelser i lovgivningen mv. om pligt til at meddele oplysninger til offentlige myndigheder kun gælder, såfremt det kan udelukkes, at de pågældende oplysninger har betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. I forhold til andre end den mistænkte suspenderes oplysningspligter i lovgivningen dog kun, såfremt oplysningerne søges tilvejebragt til brug for behandlingen af spørgsmål vedrørende straf.

Det fremgår af lovens forarbejder, at § 10 skal omfatte alle tilfælde, hvor der i lovgivningen eller i medfør af lovgivningen er fastsat pligt til at meddele oplysninger til en forvaltningsmyndighed. Det gælder således uanset, om en overtrædelse af oplysningspligten kan sanktioneres med straf eller gennemtvinges ved f.eks. tvangsbøder. Derimod omfatter lovbestemmelsen ikke tilfælde, hvor oplysningspligten ikke kan gennemtvinges, men hvor borgerens manglede medvirken til at oplyse en sag alene kan få såkaldt procesuel skadevirkning – det vil sige bevismæssig skadevirkning – for vedkommende ved sagens afgørelse.

Lov om sikkerhed til søs indeholder bestemmelser om oplysningspligt, hvorefter undladelse af at give oplysninger kan medføre straf, og som derfor omfattes af bestemmelsen i § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

I det lovudkast, som blev sendt i høring hos organisationerne, var indeholdt en bestemmelse, som præciserede, at retssikkerhedslovens § 10 ikke indebærer nogen begrænsning i Søfartsstyrelsens beføjelser til at tilbageholde skibe, såfremt foreskrevne certifikater, dokumenter eller udstyr ikke forevises på anmodning, eller såfremt rederen, føreren eller nogen, som handler på dennes vegne, ved undladelse af at meddele oplysninger lægger styrelsen hindringer i vejen for en forsvarelig udøvelse af dens pligter. Bestemmelsen er imidlertid fundet overflødig. Baggrunden herfor er, at formålet med Søfartsstyrelsens tilbageholdelse af skibe primært er at forebygge fare for de ombordværendes sikkerhed og sundhed eller fare for forurening. Af hensyn til disse formål kan Søfartsstyrelsen i tilfælde, hvor styrelsen af forskellige årsager mangler oplysninger til brug for sin kontrol, være nødsaget til at handle på det bedst mulige grundlag. Dette kan f.eks. være relevant, hvis den pågældende uberettiget nægter at afgive oplysninger eller medvirke til kontrollen, eller i tilfælde, hvor oplysningerne mv. af undskyldelige årsager ikke foreligger. Dette gælder dog også såfremt oplysningerne mv. nægtes udleveret under henvisning til § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningsplig-